

3.3 Loodusmaastikud

KEILA TERVISERAJAD (ENDINE TANKIPOLGU ALA

Roheala piir

Peamised juurdepääsud

Elanike küsitluses mainitud ilusa vaate suund

- 1** Tankimägi
- 2** Suusastaadion
- 3** 7 tõusu mägi
- 4** Jalgpalliväljakud
- 5** Rebasemägi
- 6** Loode mägi
- 7** Paljandi küngas
- 8** SOS-i tõus
- 9** Väärtusliku loopealse taimestiku alad

Tankimägi
Maarja Tüür, 2018

Kelgumägi suusastaadionil
Puhka Eestis

Võistlused terviseradadel
Keila Tervisekeskus

Suusasild suusastaadionil
Maarja Tüür, 2018

Tankipolgu väravas
Harjumaa Muuseum

3.3.1 Niitvälja/ Tammiku tee looduslikud alad

ASEND JA ÜLDANDMED

Niitvälja/ Tammiku tee looduslikud alad moodustavad olulise osa kogu Keila linna territooriumist ja paiknevad Keila linna lääneosas, raudteest põhja pool. Niitvälja/ Tammiku tee roheala suurus kokku on ca 308 ha.

Roheala on väga mitmekesine. Rohealal esineb ürgloodust, pärandkooslusi, kultuuriloolisi, ajaloolisi ja looduskaitseks tähtsaid objekte.

Foto 76 Taastatud puisniit Niitvälja looduslikel aladel. Foto: Maarja Tüür, sept. 2018

Keila linna ja Niitvälja küla vahele jääb ulatuslik madalsoode kompleks koos seal kasvavate kaitsealuste liikide esinduslike leiukohtadega. Lisaks soomaastikule paiknevad Niitvälja/ Tammiku tee looduslikul alal metsa-alad, puisniidu alad (osaliselt taastatud) ja loopealsed. Kuna Niitvälja/ Tammiku tee looduslik ala on raskesti ligipääsetav ja hõredalt asustatud, on ala läbi aegade püsinud suuremas osas inimtegevusest puutumatu. Raudteest põhja poole jääv soo on „peidetud“ loodusväärtus, kuhu linlane satub harva (*Paaver, 2002; Angerjas, 2013*).

KAITSEALUSED PIIRANGUD JA SEOS MAAKONDLIKU ROHEVÕRGUSTIKUGA

Niitvälja/ Tammiku tee looduslikul alal esinevad mitmed kaitsealuste taime- ja loomaliikide leiukohad.

Alal on moodustatud Niitvälja eesti soojumika püsielupaik ning uue kaitsealuse alana on kavandamisel Niitvälja soo lõhnava käoraamatu, eesti soojumika ja kuningakuuskjala püsielupaiga moodustamine. Olemasolev püsielupaik on arvatud Niitvälja loodusala rahvusvahelise tähtsusega kaitsealade hulka ehk Natura 2000 võrgustikku.

Lisaks paikneb Niitvälja / Tammiku tee looduslikul alal Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregistri andmetel vääriselupaik (VEP 158050- põhituüp: sarapik; kasvukohatuüp: sinilille). Üksikobjektina on looduskaitse alla võetud Loigu keerdkadakas KLO4000366.

Alal on Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregistri andmetel inventeeritud kaks Natura elupaika - puisniit (6530*) - tammedega puisniit ja endine sooniit. Lisaks on inventeeritud ka teisi Natura väärtuslikke elupaiku, kuid neid Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregister ei kajasta (*Keppart, 2012, Hirse, 2018*). Käesolevas analüüsis on roheala piiri määratlemisel arvestatud looduskaitsealalt väärtuslikemate aladega, mille osas on kaalumisel nende looduskaitse alla võtmine.

Eesti ürglooduse raamatu objektidest paikneb alal Keila paemurd. Metsandusliku pärandkultuuri kaitse ja rakendamine tulemused projekti raames on alal inventeeritud pärandkultuuriobjektid: Keila paemurd, Surnumägi ja Matmispaik. Kalmistu Surnumäel on muinsuskaitsealune mälestis (reg nr 17880).

Niitvälja/ Tammiku tee looduslik ala on täna osa Harju maakonna rohelisest võrgustikust – tegu on osaga tuumalast, mis laieneb Lääne-Harju valla territooriumile.

AJALOOLINE KUJUNEMINE

Algselt Valkse küla alla kuulunud Loigu talu juures saavad kokku kolme mõisa – Keila, Lehola ja Niitvälja piirid (*Angerjas, 2013*). Niitvälja soo kuulus kunagi samanimelisele mõisale, roheala vahetus läheduses, täna Lääne-Harju valla territooriumil, paiknes tänaseks hävinud Aru karjamõis (*Arro, Keila mõisa karjamõis*).

Keila linn on suures osas rajatud endistele mõisapõldudele. Peale selle jäävad linna praeguse territooriumi lääneosasse mitmed endised talukohad. Kõik Tammiku tee äärsed talud olid põlistalud (*Angerjas, 2013*). Lähtudes Maa-ameti J.H. Schmidt'i 1884. a ja Carl Gottlieb Rücker'i 1839. a Liivimaa taustakaardist olid tänase Keila idaosa vanad talukohad koos soode, heinamaade ja metsadega juba 19. sajandi lõpus olemas. Kaardil kajastuvad karjamõisa Aru (*Arro*) ja talukohtade nimed: Loigo (*Loigo*), Tillu (*Tillo*) Surnumäe, Sopso jt (vt Foto 77. Väljavõte Maa-ameti J.H. Schmidt'i 1884. a ja Carl Gottlieb Rücker'i 1839. a Liivimaa taustakaardist, kus on toodud vanade talukohtade nimed (allikas Maa-ameti ajalooliste kaartide rakendus).

Samad talukohtade nimed on toodud ka Eesti 1936. aasta topograafilisel kaardil. Teede struktuur on püsinud suhteliselt muutumatuks tänapäevani. Samuti on säilinud ajalooliste kiviaedade struktuur.

Foto 77. Väljavõte Maa-ameti J.H. Schmidt'i 1884. a ja Carl Gottlieb Rücker'i 1839. a Liivimaa taustakaardist, kus on toodud vanade talukohtade nimed (allikas Maa-ameti ajalooliste kaartide rakendus).

Foto 78. Väljavõte Maa-ameti Eesti 1936. aasta topograafilisest kaardist (allikas Maa-ameti ajalooliste kaartide rakendus).

Surnumäe talukoha (tänapäevaks järel vaid vundamendid) nimi on tulnud sellest, et piirkonnas asus muistne matmispaik - 15.-16. sajandi maa-alune kalmistu. Matmispaik paikneb ümbrusest ca 1-1,5m kõrgemal, ca 50 m laiusel, loode-kagusuunalisel liivaseljäändikul (*Kultuurimälestiste riiklik register: <https://register.muinas.ee/>*). Juba Jaan Jung on kirjeldanud seda ala kui „kalme Keila vallas, kus üks Surnumäe talu on, kelle juures üks pikk liivamägi on, mille üht otsa Surnumäeks hüütakse, kust luid välja tulnud“ (*Angerjas, 2013*). Taluaseme juures on praegugi näha liivavõtmise auke, esemelisi leide kalmest teada ei ole. Enamik kalmistu matuseid on tõenäoliselt kunagise liivavõtmisega hävitatud (*Kultuurimälestiste riiklik register: <https://register.muinas.ee/>*).

Foto 79. Surnumäe talu õu. Foto: Inge Angerjas

Surnumäe talust kirde pool, ca kilomeetri kaugusel raudteejaamast, paikneb Keila paemurd. Keila (Aedevahe) paemurd on Keila lademe tüüppaljand Harju lavamaa maastikurajoonis. Paemurrud tekkisid 14.-16. sajandil (*Angerjas, 2013*). Kiriku suuremad ümberehitused toimusid 15.-16. sajandi alguses. Samasse aega jäi ka teiste paekivi kasutusega ehitiste rajamine Keila linnas: vasall-linnus jõesaarel, Keila mõisa hooned, vesiveski, kirikuaia esialgne piirdemüür jt. Hilisemast ajast tasub nimetada Haapsalu maantee ja Jaama tänava tööstushooneid. Kirjalikest allikatest on teada, et 1912. aastal murti paemuru kive Bekkeri sadama ehituseks, kivid veeti hobustega

Keila raudteejaama ja sealt raudteeplatvormidega Tallinnasse. 1940. aastal veeti Keilas murtud paekivi suurtes kogustes Laoküla ja Klooga militaarobjektide rajamiseks (*Angerjas, 2013*). Mõisaajal on Keila paemurdudes töötanud ka lubjapõletusahi, mille täpne asukoht on täna teadmata (*Angerjas, 2013*). Keila paemurrud on olnud uurimisobjektideks paljudele teadlastele, rahvuskivis on hulgaliselt kivistisi (*Keppart, 2012*). Keila paemurdude paljand on korrastatud 2004. aastal – kus avati 20 m ulatuses ida-läänesuunaline sein (*Angerjas, 2013*).

Foto 80. Loigu talu kitsed. Foto: Maarja Tüür, sept. 2018

Vanade talukohtade ümbruses näeb ühte osa Keila looduslikust mitmekesisusest – inimtekkelisi pärandkultuurimaastikke, kus paljude põlvkondade jooksul on niidetud heina ja karjatatud loomi, korjatud seeni ja sarapuupähkleid, ehitatud kivi- ja karjaaedu (*Angerjas, 2013*). Lagedamatel aladel on ajalooliselt paiknenud põllu- ja heinamaad (kohati ka hõreda struktuuriga puistuga puisniidud), mida ääristavad kiviaiad. Kiviaiad olid piiritähisteks mõisate ja talude, aga ka põldude ja karjamaade vahel. Loigu talu aia tagant möödub Keila ja Niitvälja mõisate vaheline kiviaed. Kaks kõrvuti asuvat talu – Vana-Kahari ja selle jagamisel tekkinud Uue –Kahari e Uudla on eraldatud Kulna e. Lehola mõisa maadest. Just nende talude juurest hakkas kunagi Leholast eraldatud Niitvälja mõisa piir. Üle praeguse Tammiku tee olid juba Keila mõisa maad (*Angerjas, 2013*). Ajalooliselt on Niitvälja/ Tammiku heinamaadel paiknenud ka heinaküüne. Samuti paikneb Niitvälja/ Tammiku tee metsa-aladel rändrahne.

Foto 81. Rändrahn Niitvälja soos. Foto: Inge Angerjas

STRUKTUUR JA KASUTUS, HALJASTUS JA ELUSTIK

Niitvälja/ Tammiku tee looduslikul alal paiknevad ajaloolistes talukohtades hajusalt üksikud majapidamised, mida ühendab ajalooline teedevõrgustik ja mille ümbruses laiuvad ulatuslikud looduslikud alad: sood, metsad, puisniidud ja loopealsed. Õhukesel mullapinnal paiknevad puisniidud ja loopealsed, paksema mullakihi aladel kasvavad puistud. Suur osa alast on läbi aegade püsinud inimtegevusest puutumatusena.

Foto 82. Kiviaiad Tammiku teel. Foto: Maarja Tüür, sept. 2018

Rannikumoodustistest paiknevad alal seljandik Surnumäe ümbruses (kõrgem osa asub Tammiku teest põhja pool), mis on geoloogiliselt Antsülusjärve rannavall, mis kujunes 8 000-9 500 a tagasi (Keppart, 2012). Madalal liivaluigel kasvavad jänesekapsa ja sinilille kasvukohatüüpi kuuluvad laanemetsad. Rohurindes kasvab Surnumäe seljandikul rohkesti igihaljast raudosja.

Kogu Niitvälja loodusmaastiku lõunaosas laiub **Niitvälja soomaastik** sh madalsood looduslalal (Kulna Aedevahe madaloo ja Kulna-Tire madaloo), mida ühendavad sooniidud. Alal esinevad mitmed kaitsealuste taime- ja loomaliikide leiukohad ning ala on väga liigirikas. Muuhulgas on piirkond oluline elupaik mitmetele I, II või III kaitsekategooriasse arvatud käpaliste sugukonda kuuluvatele taimeliikidele. Kõik Eesti käpalised on looduskaitse all. Peale käpaliste leidub ka teisi haruldasi taimeliike. Kaitsealustest taimeliikidest on Niitvälja märgala soodne kasvukoht turd-mõõkrohul, lääne-mõõkrohul, vööthuul-sõrmkäpal, kahkjapunasel sõrmkäpal, kuradi sõrmkäpal, russowi sõrmkäpal, sooneiuvaibal, harilikul käoraamatul, lõhnaval käoraamatul, suurel käopõllul, porsal, kärkseõiel, eesti soojumikal, põõsasmaranal jt liikidel (Angerjas, 2012). Alal elab kaitsealuseid linnuliike: hiireviule, väike-konnakotkale, rukkiräägule (võimalik pesitseja) ja sookurele on see heaks toitumisalaks ja avamaa lindudele pesitsuspaigaks. Samuti on leitud metsakuklase pesasid, ala on elupaigaks kimalastele, kahepaiksetele ja roomajatele (Keppart, 2012).

Foto 83. Niitvälja soomaastik. Foto: Maarja Tüür, sept. 2018

Niitvälja soomaastiku teevad vaheldusrikkaks soosaared, millest suurim on Pudrumägi, mis sarnaneb liigirikka pargimaastikuga, kus kevadest sügiseni õitsevad verev kurereha, nurmenukk, suureõieline kellukas, keskmine ristik, mägiristik, imekannike jt. Pudrumäe soosaarel kasvab kastikuloo kasvukohatüüpi hiismets (*Laialehist metsa nimetatakse ka hiismetsaks, siin ei tähista sõna „hiis“ pühapaika*); (Keppart, 2012). Pargiilmeliseks muudavad ala vanad tammed ja haavad. Pudrumäe kohta pole legende säilinud, kuid teiste Eesti samanimeliste paikade kohta kirjanandu põhjal võib oletada, et kunagi asus siin ehk hiis (Angerjas, 2013).

Foto 85. Lilleniit Niitvälja soo ja Tammiku tee vahelisel puisniidul. Foto: Inge Angerjas

Niitvälja soo ja Tammiku tee vahelisel alal ning Tammiku teest põhja pool paikneb **puisniidu alapid**. Puisniite ei saa võtta mingi kindla taimkatteüksusena kuid neid saab käsitleda maastikutüübina. Puude rohkus oleneb konkreetselt sellest, milline on olnud sellel alal pikaajaline inimtegevus. Erinevus tihedamate puisniitude ning lehtmetsa vahel seisnebki põhiliselt kasutusviisis: puisniidu puurinne on veidi hõredam ning seda kasutatakse heinamaana (Kukk, 2004). Osa Niitvälja/ Tammiku tee puisniidualadest on taastatud alles mõned aastad tagasi ja neid hooldatakse, osa kinnikasvanud puisniidualadest on kavas kohalike kogukonnaaktivistide abil taastada lähitulevikus. Puisniidud kuuluvad väikeseskaalaliselt elurikkuselt maailma liigirikkaimate koosluste hulka (Kukk & Kull, 1997, Wilson, 2012). Pärandkoosluste kõrge liigirikkus on välja kujunenud tänu inimese ja looduse koostööle aastasadade või isegi aastatuhandete vältel (Kriiska, 2004).

Foto 86. Kuldking. Foto: Inge Angerjas

Teistest poollooduslikest elupaikadest on alal levinud **loopealsed ja looniidud**. Enamus Eesti loopealseid on kujunenud sekundaarselt metsataimkattest puude-põõsaste raie ja edaspidise karjatamise teel. Kunagised laialdased loopealsed ja looniidud on tänaseks mitmel pool võsastunud või koguni metsastunud. Osa looniitudest on aga avatud ja hooldatud ilmega. Looniit on õhukese lubjarikka mullaga poollooduslik rohumaa, kus mullakihi paksus on üldjuhul vähem kui 20-30 cm. Sellest hoolimata on loopealsed mullad siiski väga viljakad ning sellest tulenevalt on seal liigirikkus väga kõrge.

Foto 87. Sile tondipea ühel sooniitudest. Foto: Inge Angerjas

Kuivad loo- ja aruniidud vahelduvad kadakaste loopealsete, laanemetsade, salumetsade, männikute ja tammikutega. Keila linnale tervikuna ja ka Niitvälja/ Tammiku tee looduslikule alale on iseloomulik **tamme puistute ja üksikpuude esinemine** nii metsa-alade sees kui vanade talukohtade ümbruses. Näiteks Surnumäe talu maadel on 130-140 aastane tammik, mida piirab ümbritsevast maastikust kiviaed. Tõenäoliselt on see kunagi olnud kasutuses metsakarjamaana (Angerjas, 2013). Ka Loigu talu endises hobuste metsakoplis kasvavad üle 100 aasta vanused puud. Tammed on vanad ja kohati silmapaistvate mõõtmetega. Tammede näol on tegemist väärtusliku haljastusega, kuna Eestis on vanasid tammikuid vähe säilinud ja vanad tammepuud oma massiivsete jämedarõmeliste tüvedega omavad esteetilist väärtust. Sageli ümbritseb puud ümbritseb tihedam noorem puistu, mis varjab vaated tammedele ja piirab puude valgustingimusi. Lisaks kasvab rohealal leesikaloo ja sinilille kasvukohatüüpi kuuluvad valdavalt sarapuudest koosnevad tihedaid puistusid.

Niitvälja loodusalasid läbiv teedevõrk on sama vana, kui sealne asustus. Säilinud on ajaloolised kiviaiad, mis siiani ääristavad vanu teid (näiteks Tammiku tee). Teedevõrgu kaasajastamisel tuleb kindlasti silmas pidada, et ei rikutaks õgvendamisega vanade teede struktuuri ja praegust maalilist ilmet. Samuti ei tohi lammutada ega ümber tõsta vanu kiviaedu. Kiviaedu tuleb regulaarselt võsast puhastada.

Kokkuvõtte väärtustest		
UNIKAALSUS	3	Pärandkultuurmaastikud – loopealsed ja puisniidud on kogu maailmas väga piiratud levikuga, mis teeb nad globaalselt haruldasteks ja seetõttu ka erilist kaitset vajavateks kooslusteks. Niitvälja soo(de) näol on tegemist kõrge looduskaitse väärtusega märgalaga koos seal kasvavate haruldaste ja ohustatud liikidega.
ISELOOMULIK ILME	3	Läbi aastasadade on liigirikkad puisniidud ja looniidud olnud Eestis traditsioonilise külamaastiku lahutamatuks osaks. Hajusalt paiknevad talud oma ajaloolistes asukohtades omavad kultuuriloolist väärtust. Ka Niitvälja sootasandik on ürgne maastik.
TERVIKLIKKUS, ÜHTSUS, RIKKUMATUS	3	Suur osa alast on läbi aegade püsinud inimtegevusest puutumatu. Osa puisniitudest ja loopealsetest on küll metsastunud, kuid siiski on tegemist silmapaistava pärandkultuurmaastiku

		näitega, mis on säilinud niivõrd ulatusliku ja terviklikuna.
HEAKORD, HOOLDA-TUS	3	Ala hooldatakse lähtudes selle kaitse- ja hoidmise eesmärkidest.
PUHKEVÄÄRTUS	3	Keila linna lääneosa roheala on sobiv loodusuringuteks ja kaitseala eesmärkidega kooskõlas olevaks ja korraldatud loodusturismiks. Arvestama peab, et kuna seal on palju kõrge kaitseväärtusega suhteliselt heas olukorras ohustatud elupaiku, palju kaitsealuste liikide leiukohti, liigirikas elustik ja samas ka mugav juurdepääs elupaikadele (maantee, raudtee), linnade (Tallinn, Keila keskus) lähedus, siis puhketegevuse planeerimisel tuleb teha tihedat koostööd kaitseala valitsejaga ning mõelda hoolikalt läbi, et külastajaid ei satuks puhketegevuse suhtes tundlikele aladele. Tänapäevani pole puhkealale kasutustaristut rajatud, mistõttu on tegemist „peidetud väärtusega“ Keila linnaruumis, mis on võimaldanud haruldastel kooslustel säilida puutumatul kujul.
ÖKOLOOGILINE VÄÄRTUS	3	Ala on erakordselt kõrge ökoloogilise väärtusega, oma suuruse, mitmekesisuse, puutumatuse, suhteliselt heas olukorras elupaikade, haruldaste koosluste, kaitsealuste liikide esinemise ja liigirikka elustiku tõttu.
LINNALISTE KESKKONNAMÕJUDE LEEVENDAMINE	3	Ulatuslik roheala paikneb tiheda asustusega Keila linna keskusest ja elamu-aladest mõnevõrra eemal, asustuse ja Niitvälja/ Tammiku tee loodusliku ala vahele jäävad veel Keila terviserajad. Eelkõige on roheala potentsiaal pakkuda võimalusi loodushariduse võimaluste ja teadlikkuse suurendamiseks mitte ainult Keila linna piirkonnas vaid ka kogu Harjumaal. Keila linna unikaalsus seisneb selles, et linna territooriumil eksisteerivad nii väärtuslikud kaitsealad/rohealad/kooslused.

Maakasutus- ja ehitustingimused

ÜLDNÕUDED

Ehitustegevuses tuleb lähtuda **looduskaitsealastest piirangutest**, *planeerimisseadusest, ehitusseadusest, looduskaitseadusest, muinsuskaitseadusest, linna ehitusmäärusest, linna kehtivast üldplaneeringust*, kehtivatest detailplaneeringutest ja teistest ehitustegevust reguleerivatest õigusaktidest.

ERINÕUDED JA JÄTKUPROJEKTID

1. Käesolev rohestruktuuri analüüs teeb ettepaneku määrata Niitvälja/ Tammiku tee looduslik ala väärtuslikuks maastikuks. Väärtusliku maastiku ala hõlmab pärandmaastikke: loopealseid (liigniiske) koos ajalooliste teede ja vanade kiviaedadega. Ala on ka elupaigaks mitmetele kaitsealustele liikidele (vt ka ptk 5).
2. Kuna tegemist on suures osas terviklikuna säilinud kõrge looduskaitsealase väärtusega, kaitsealuste liikide leiukohtadega, liigirikka elustiku ja maailma mastaabis haruldaste looduskooslustega alaga, **siis Niitvälja/ Tammiku tee rohealale uusarendusi ei planeerita**. Väljapool olemasolevaid ajaloolisi talukohti

- uusi hooneid ei ehitata. Lubatud on ajaloolises talukohas põhihoone ja kõrvalhoonete ehitamine ja taastamine ning olemasolevate hoonete rekonstrueerimine või restaureerimine kui see pole vastuolus kehtivate õigusaktide ja kaitseala määrusega.
3. Maatulundusmaa sihtotstarbega avatud maastikuga aladel võib jätkuda maa sihtotstarbeline kasutamine, kui kaitseala eeskirjas pole sätestatud teisiti. Põllumaa ehk maatulundusmaa edaspidiseks sihtotstarbe kohaseks kasutamiseks täiendavaid ja piiravaid tingimusi ei seata. Eelistatud on roheala sihipärane hooldamine puisniitude, sooniitude ja ajalooliste karja/heinamaade taastamiseks.
 4. Rohealal paiknevaid metsamaid majandatakse vastavalt metsaseadusele ja kaitseala kaitse-eeskirjale. Väljaspool kaitseala on soovitatav sarnaselt kaitsealaga metsade majandamine ja kasutamine sellisel moel ning sellises tempos, et säiliks metsade bioloogiline mitmekesisus, produktiivsus, taastumisvõime ja elupõlisus ning ühtlasi nende potentsiaal täita nüüd ja tulevikus ökoloogilisi ja sotsiaalseid funktsioone nii kohalikul kui ka üleriigilisel tasandil. Niitvälja/ Tammiku tee looduslikul alal on keelatud intensiivne metsa majandamine sh lageraied, lubatud on valikraied ja endiste niitude võsast puhastamine. Kaitsta tuleb looduslikku uuenemist vältides rasket metsatehnikat. Hoiduda tuleb raie töödest raierahu perioodil.
 5. Igasugune ehitus- ja majandustegevus (sh raied) tuleb kooskõlastada Keskkonnaametiga ja Keila Linnavalitsusega.
 6. Puhkeala edasise planeerimise (tsoneerimise) aluseks on juba läbi viidud loodusuuringud ja vajadusel tuleb läbi viia täiendavaid uuringud. Koostöös Keskkonnaameti ja ornitoloogidega tuleks selgitada välja puhketegevuse suhtes tundlikumad ja vähem tundlikumad alad ning edasine kontseptsioon puhkeala planeerimiseks. Roheala maastik tuleb muuta puhkajatele atraktiivsemaks ja samas tagada, et elurikkus ei kaoks niitudel ja puisniitudel koos haruldaste kaitsealuste liikidega. Matkaradade planeerimisel tuleb silmas pidada, et need paikneksid asukohas ja oleksid planeeritud viisil, mis ei häiriks elustikku (nt osaliselt varjetega loodusõpperajad) ja poleks vastuolus loodusala kaitse-eesmärkidega. Puhkeala edasist planeerimist/ projekteerimist on võimalik läbi viia ainult kaitseala valitsejaga koostöös (Keskkonnaamet) ja nõusolekul. Ehitus- ja puhketegevuse suhtes vähem tundlikele aladele on lubatud ehitada uusi puhkeala teenindavaid rajatisi - viidad, laudteed, pingid, prügikastid, vaatlustornid, heinaküünid jt. Põhirõhk rekreatiivsete teenuste pakkumisel on vaja asetada keskkonnasõbralikule turismile ja puhketegevusele. Ettevalmistatud marsruudid muudavad loodusretke turvaliseks mõlemale poolele: matkajal on näiteks märgaladel kindel jalgealune ning pole eksimishirmu ja loodusmaastik matkaraja ääres püsib puutumatusena. Korralikult välja ehitatud laudtee või märgistatud jalgrada hoiavad inimesi paremini loodusesse laiali valgumast, kui mistahes keelud ja tõkked. Tähtis on ka, et oleks rajatud terviklik viidastamissüsteem, tagatud nii kergliikluse kui ka autodega juurdepääs ja reguleeritud parkimine.
 7. Säilitada tuleb olemasolevate ajalooliste teede struktuur ja vanad kiviaiad. Keelatud on õgvendada olemasolevaid ajaloolist trajektoori järgivaid teid. Kiviaiad pakuvad täiendavaid elupaiku ja varjupaiku väikeloomadele ning kasvukohti paljudele samblikele ja taimedele (nt kivi-imar, paas-kolmissõnajalg). Kivist karjajaid on väärtuslikud maastikuelemendid, mistõttu tuleb neid võimalusel säilitada ja eksponeerida – puhastada võsast ja avada neile vaated.
 8. Rohealal on väärtuslikke pärandkooslusi, mida saab veel päästa metsastumise eest, sest rohurindes on aasaliike veel alles. Niitvälja/ Tammiku tee pärandkultuurmaastike kohta tuleb koostada hoolduskava, kus määratakse täpsemalt erinevat tüüpi alade hoolduse põhimõtted. Puisniitude ja loopealsete puhul on tegemist kõige enam karjatamisest sõltuva kooslusetüübiga. Kui karjatamisvõimalused puuduvad saab antud kooslusetüüpi majandada ka niitmiseiga iga aastaselt või üle aasta kombineerituna kadaka- ja lehtpuuvõsa ning noorte puude eemaldamisega hiljemalt iga viie aasta tagant. Niita tuleb kindlasti suve teisel poolel.
 9. Eraldi uuring tuleks koostada olemasoleva kraavivõrgu kohta. Madalsoode kaitseväärtusega kooslusi ja liikide elupaiku ohustavad kõige enam jätkuv

- kuivendamine, uute veekogude rajamine, pinnasega täitmine ning alade metsastuda laskmine. Seega on kõige tähtsamaks soo ja selle elupaikade ja liikide hea seisundi tagamise viisiks seal veerežiimi ja avatud sookoosluse taastamine ning ekstensiivne majandustegevus (niitmine ja karjatamine) poollooduslike koosluste hooldamiseks viisil, mis tagab eeskätt kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele soodsa seisundi. Kavandatavasse Niitvälja PEP-i jääb hulganisti kuivenduskraave. Veerežiimi säilitamiseks ja parandamiseks on oluline, et kaitstava ala valitsejal oleks võimalik seada tingimusi olemasolevate kuivenduskraavide hooldamisele. (Hirse, 2018);
10. Lähtudes vajadusest tuleb roheala kohta koostada loodusuuringuid. Uuringutest on vajalik koostada linnustiku ja seenestiku uuringud. Samuti tuleks täiendavalt inventeerida rohealal kasvavad vanad tammed ja tammikud ning näha ette meetmed nende säilitamiseks ja eksponeerimiseks.
 11. Sooniitude ja puisniitude hooldusel lähtuda kaitse-eeskirjast või selle puudumisel riiklikust hooldusjuhendist.